

Utlåtande 2017:136 RVII (Dnr 106-227/2016)

Food Bikes

Motion (2016:17) av Bo Arkelsten (M)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:17) av Bo Arkelsten (M) om Food Bikes anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Bo Arkelsten (M) har lämnat in en motion till kommunfullmäktige om Food bikes. I motionen görs en jämförelse mellan så kallade food bikes och food trucks. För de senare finns numera ett särskilt regelverk och en möjlighet att införskaffa nyttoparkeringstillstånd. Någon motsvarighet till de tystare och mer flexibla serveringsenheterna utan motor (food bikes) finns däremot inte. För dessa enheter kräver staden en ansökan om markupplåtelse, vilket förutsätter ett polistillstånd som bara utfärdas för en timme i taget kopplat till en specifik plats. Motionären menar att staden tillsammans med polisen borde sträva efter att ta fram enklare lösningar, eftersom det finns mervärden i att främja den här typen av verksamheter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB samt

Stockholms handelskammare. Stockholms handelskammare har valt att inte svara på remissen.

Stadsledningskontoret anser inte att regelverken är oklara och stadsledningskontoret anser därför inte att det finnas skäl att se över det specifika regelverket för just tillfällig försäljning från ambulerande cyklar och vagnar. Om det ändå är så att potentiella och aktiva näringsidkare upplever reglerna som oklara så bör de berörda nämnderna i första hand inrikta sina insatser på att förbättra informationen.

Trafiknämnden anger att polistillstånd krävs för tillfällig försäljning när platsen som ansökan gäller finns listad i de lokala ordningsföreskrifterna. Polisen ger idag tillstånd för 1 timme/plats och dag. Eftersom polisens bedömning är att ingen upplåtelse behövs i dessa fall innebär det att sådana ansökningar inte remitteras till trafikkontoret.

Farsta stadsdelsnämnd anser att matcyklar är ett tyst och miljövänligt alternativ som passar bra i många offentliga miljöer och instämmer i förslaget att ta fram riktlinjer för att förenkla tillståndsproceduren för matcyklar.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd menar att det är viktigt att skapa förutsättningar för dessa ambulerande former av livsmedelsförsäljning samtidigt som tillsynsmyndigheten har möjlighet att göra livsmedelskontroller. För att kunna inspektera verksamheterna måste man veta var de befinner sig. Framtagande av lokala riktlinjer för detta bör vara möjligt att genomföra som ett samarbete mellan trafiknämnden, polismyndigheten samt miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Norrmalms stadsdelsnämnd anser att food bikes kan vara ett miljövänligare alternativ till food trucks och anser att Stockholms stad behöver generella riktlinjer för försäljning av mat och dryck med hjälp av cykel.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att food bikes kan vara ett miljövänligare alternativ till food trucks och anser därför att staden bör ta fram riktlinjer för försäljning av mat och dryck med hjälp av cykel.

Stockholms Stadshus AB ser positivt på förslaget. Det kan finnas anledning att inhämta erfarenheter och lärdomar från andra städer där food bikes redan har etablerat sig i syfte att kunna utarbeta anpassade riktlinjer och därmed möjliggöra för fler etableringar.

Mina synpunkter

Food bikes bidrar till en mer levande och sammanhållen stad och är ett positivt inslag i staden. Försäljning från vagnar/cyklar och annan tillfällig försäljning regleras i ordningslagen och allmänna lokala ordningsföreskrifter för

Stockholms kommun. Polistillstånd krävs vanligtvis för tillfällig försäljning. Eftersom polisens bedömning är att ingen upplåtelse behövs i de fall en plats nyttjas enbart under en timme innebär det att dessa ansökningar inte remitteras till staden. Det är Polisen som kan välja att utöka tiden till att till exempel vara densamma som för Foodtrucks, det vill säga tre timmar istället för som idag en timme.

Vad gäller platser i citykärnan har staden haft svårt att tillstyrka ansökningar med hänsyn till platsens framkomlighet och tillgänglighet. Jag vill därför framhålla värdet av food bikes utanför citykärnan och särskilt på stadens sommargåtor och sommartorg, där de ytterligare kan berika stadsmiljöerna.

Staden kan framförallt vara behjälplig med att tillhandahålla tydligare information till stockholmare och företag kring vad som gäller i denna fråga och ännu bättre bidra till att informera och uppmuntra näringsidkare om möjligheten att verka även utanför city.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr och Cecilia Brinck (båda M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:17) av Bo Arkelsten (M) om riktlinjer för att möjliggöra för fler Food Bikes bifalls.
2. Därutöver anfördes följande.

Food Bikes är, precis som Food Trucks, ett välkommet tillskott i Stockholms gaturum. Trots det finns det idag byråkrati som hindrar matcyklarnas framväxt vilket vi tycker är synd. I maj 2013 fattade trafik- och renhållningsnämnden beslut om en försöksverksamhet för Food Trucks. I ärendet konstaterar kontoret att "Mobila försäljningsställen innebär ett försäljningsställe som inte är fast monterat på plats utan kan flyttas från platsen. För dessa krävs ett polistillstånd enligt ordningslagen för en viss angiven plats" samt att det var ett hinder för att bedriva den typen av verksamhet. Den politiska viljan övervann dock byråkratin och försöket med Food Trucks blev så lyckat att verksamheterna permanentades år 2015 till stockholmarnas stora glädje.

Det är därför olyckligt att den socialdemokratiskt ledda majoriteten nu anför samma argument i arbetet med Food Bikes. Matcyklarna fyller delvis en annan funktion än Food Trucks eftersom deras tillagningsmöjligheter är begränsade. Samtidigt tar de mindre plats, har mindre miljöpåverkan och är mer flexibla i sin verksamhet. Det är därför viktigt att även Food Bikes får rimliga verksamhetsförutsättningar och att de bereds möjlighet att stå på en plats mer än en timme i taget. Försöket med Food Trucks visade att om det finns politisk vilja, så finns det också förutsättningar för att realisera även detta förslag. Vi vill därför att trafiknämnden får i uppdrag att ta fram ett regelverk för Food bikes i Stockholms stad.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:17) av Bo Arkelsten (M) om Food Bikes anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 17 maj 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Daniel Helldén

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Jonas Nilsson (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Bo Arkelsten (M) har lämnat in en motion om Food bikes. I motionen görs en jämförelse mellan så kallade food bikes och food trucks. För de senare finns numera ett särskilt regelverk och en möjlighet att införskaffa nyttoparkeringstillstånd. Någon motsvarighet till de tystare och mer flexibla serveringsenheterna utan motor (food bikes) finns däremot inte. För dessa enheter kräver staden en ansökan om markupplåtelse, vilket förutsätter ett polistillstånd som bara utfärdas för en timme i taget kopplat till en specifik plats. Motionären menar att staden tillsammans med polisen borde sträva efter att ta fram enklare lösningar, eftersom det finns mervärden i att främja den här typen av verksamheter.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, trafiknämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB samt Stockholms handelskammare. Stockholms handelskammare har valt att inte svara på remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

I de fall försäljning från kaffevagnar/kaffecyklar/food bikes och annan tillfällig försäljning sker på stadens mark krävs tillstånd, som utfärdas av polismyndigheten. Grunderna för detta regleras i ordningslagen och allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun. De senare är beslutade av kommunfullmäktige. I vissa fall remitterar polismyndigheten ansökan till trafiknämnden för ett utlåtande om till exempel lämpligheten med hänsyn till framkomlighet och tillgänglighet.

Eftersom det gäller försäljning av livsmedel finns det ett regelverk kring hygien och information som ska efterföljas. Sådan verksamhet ska anmälas till miljö- och hälsoskyddsnämnden för att ge möjlighet till kontroll av att reglerna följs.

Stadsledningskontoret anser inte att regelverken är oklara och stadsledningskontoret anser därför inte att det finnas skäl att se över det specifika regelverket för just tillfällig försäljning från ambulerande cyklar och vagnar. Om det

ändå är så att potentiella och aktiva näringsidkare upplever reglerna som oklara så bör de berörda nämnderna i första hand inrikta sina insatser på att förbättra informationen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta att motionen anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

Trafiknämnden beslutar att godkänna och överlämna kontorets tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remiss av motion (2016:17) om Food Bikes.

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 28 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Försäljning från kaffevagnar/kaffecyklar och annan tillfällig försäljning regleras i ordningslagen och allmänna lokala ordningsföreskrifter för Stockholms kommun.

Polistillstånd krävs för tillfällig försäljning när platsen som ansökan gäller finns listad i de lokala ordningsföreskrifterna. Polisen ger idag tillstånd för 1 timme/plats och dag. Eftersom polisens bedömning är att ingen upplåtelse behövs i dessa fall innebär det att sådana ansökningar inte remitteras till kontoret.

Om sökanden däremot vill stå längre än 1 timme/plats och dag remitteras ansökningarna till trafikkontoret. Om ansökan gäller citykärnan har kontoret ofta tvingats avstyrka ansökan eftersom platsen av olika skäl bedömts vara olämplig, exempelvis vad gäller tillgänglighet eller framkomlighet. Sökandena har också i många fall haft svårt att ange exakt när platsen ska nyttjas vilket innebär en onödig låsning av platsen.

För övriga platser i Stockholms kommun som inte är upptagna i de lokala ordningsföreskrifterna behövs inget polistillstånd eller upplåtelse, förutsatt att platsen nyttjas max en timme/dag. Det innebär att foodbikes/kaffevagnar eller annan typ av tillfällig försäljning enligt gällande regelverk kan stå i större delen av Stockholm, såväl i inner-som ytterstad, utan att överhuvudtaget behöva söka något tillstånd. Kontoret vill särskilt framhålla denna möjlighet vilket enligt kontorets mening kan bidra till en levande och sammanhållen stad.

Sammantaget innebär ovanstående att tillfällig försäljning delvis ligger utanför trafikkontorets rådighet. Vad gäller platser i citykärnan har kontoret haft svårt att tillstyrka ansökningar med hänsyn till platsens framkomlighet och tillgänglighet. Kontoret kan däremot vara behjälpligt med att tillhandahålla tydlig information till

stockholmare och företag kring vad som gäller i denna fråga och bidra till att informera och uppmuntra näringsidkare om möjligheten att verka även utanför city.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av motion från Bo Arkelsten, Moderaterna, om Food Bikes.

Reservation anfördes av Lars Jilmstad m. fl. (M) och Peter Öberg (L), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att matcyklar är ett tyst och miljövänligt alternativ som passar bra i många offentliga miljöer.

För att det ska vara lönsamt att etablera Food Bikes bör det vara på platser där många människor rör sig. Idén med matcyklar verkar främst rikta in sig på innerstadsmiljöer. Vi vill gärna framhålla att det kan vara positivt med en etablering av matcyklar på badplatser, i centrum och vid evenemang också i ytterstaden.

Vi instämmer i förslaget att ta fram riktlinjer för att förenkla tillståndsproceduren för matcyklar. Cyklar istället för bilar kan inte ses som något annat än en fördel i stadens offentliga miljöer.

Matcyklar kan även vara en möjlighet att skapa fler feriejobb för initiativrika ungdomar.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remiss från Kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av Bo Arkelsten m.fl. (M) och Helen Jäderlund Eckardt (L), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 juli

2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att mobila livsmedelsförsäljare som Food Bikes kan bidra till mervärden i stadsmiljön. Vid livsmedelsförsäljning från en cykel är de livsmedelshygieniska förutsättningarna sådana att endast en mycket enkel livsmedelshantering är möjlig, sortimentet måste i enlighet med livsmedelslagstiftningen, anpassas efter omständigheterna.

I de lokala ordningsföreskrifterna för Stockholms stad anges i § 16 vilka platser som kräver polistillstånd för tillfällig försäljning. För platser inom Stockholms stad som inte är listade i de lokala ordningsföreskrifterna krävs inget polistillstånd under förutsättning att platsen utnyttjas högst 1 timme.

För mobila matförsäljningsställen som Food Trucks gäller att företag med verksamhet inom Stockholms stad kan ansöka hos trafiknämnden om nyttoparkeringstillstånd för fordon som används för att bedriva försäljning av enklare måltider. Tillståndet gäller alla dagar klockan 06–24 för en tillfällig uppställning på gatumark. Det gäller upp till tre timmar per parkeringstillfälle, i samband med måltidsförsäljning. Fordonet ska vara anpassat för att servera enklare måltider direkt till förbipasserande.

Fordonet som ansökan avser ska vara upptaget i vägtrafikregistret eller motsvarande utländska register. Det ska vara registrerat som personbil, lastbil eller buss. Det är i dag inte möjligt att erhålla nyttoparkeringstillstånd för cyklar. För Food Bikes som måste likställas med en mobil livsmedelsanläggning finns alltså inte motsvarande möjlighet till registrering och kontroll av var man bedriver sin livsmedelsförsäljning. I nuläget gäller endast att verksamheten är anmälningspliktig utifrån livsmedelslagstiftningen och ska ha en egenkontroll.

Det innebär att mobila livsmedelsförsäljare som Food Bikes i nuläget kan bedriva verksamhet utan särskilda tillstånd inom Stockholms stad i enlighet med gällande regelverk.

Förvaltningen vill dock uppmärksamma på att det finns problem med ambulerande former av livsmedelsförsäljning. Det är svårt för miljö- och hälsoskyddsnämnden att utöva tillsyn eftersom det kan vara svårt att hitta de mobila verksamheterna.

Det som kan berika och bidra till folklivet i stadsmiljön innebär i nuläget också försämrade möjligheter för tillsyn och upprätthållande av lagstiftarens krav på livsmedelshygienisk standard, det finns också en ökad risk för nedskräpning i stadsmiljön.

Förvaltningen menar att det är viktigt att skapa förutsättningar för dessa ambulerande former av livsmedelsförsäljning samtidigt som tillsynsmyndigheten har möjlighet att göra livsmedelskontroller. För att kunna inspektera verksamheterna måste man veta var de befinner sig. Framtagande av lokala riktlinjer för detta bör vara möjligt att genomföra som ett samarbete mellan trafiknämnden, polismyndigheten samt miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 juni 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att food bikes kan vara ett miljövänligare alternativ till food trucks och anser att Stockholms stad behöver generella riktlinjer för försäljning av mat och dryck med hjälp av cykel.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2016 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 juli 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att food bikes kan vara ett miljövänligare alternativ till food trucks och anser därför att staden bör ta fram riktlinjer för försäljning av mat och dryck med hjälp av cykel.

Förvaltningen föreslår att detta tjänsteutlåtande överlämnas som svar på motionen.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 17 augusti 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Stockholm Stads Parkerings AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Parkering bedriver verksamhet på tomtmark och berörs inte direkt av motionärens förslag. Bolaget har tidigare bedömt att bolagets anläggningar generellt inte lämpar sig för foodtruckverksamhet av bl. a brand- och ventilationsskäl. Bolaget har dock ställt sig positiv till att delta i ett pilotprojekt för foodtruckkluster på infartsparkering under helger under förutsättning att det fanns en motpart som tog ansvar för avgränsning och renhållning. Syftet med foodbikes torde dock vara deras större mobilitet varför konceptet med kluster torde vara mindre intressant (*bilaga 1*).

Stockholm Business Region AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Business Region (SBR) anser att utvecklingen inom olika matrender såsom Food Bikes är positivt för Stockholm. Food Bikes kan ha en positiv inverkan på stadsmiljön, de ger möjligheter till småföretagande samt bidrar till en internationell atmosfär i Stockholm som alltmer utvecklas till en mer dynamisk och utvecklande matdestination.

Utiifrån motionärens beskrivning kan SBR konstatera att rådande regelverk inte möter den utveckling som nu sker inom området. Huruvida motionärens förslag skulle vara en lösning på problemet ber bolaget att få hänvisa till inom staden berörd myndighetsutövare (*bilaga 2*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen konstaterar att staden på olika sätt följer och analyserar förändrade konsumtionsmönster. Att skapa förutsättningar för nya trender som också bedöms få långsiktigt genomslag, i detta fall food bikes, kan berika staden på olika sätt.

Koncernledningen ser därför positivt på förslaget. Det kan finnas anledning att inhämta erfarenheter och lärdomar från andra städer där food bikes redan har etablerat sig i syfte att kunna utarbeta anpassade riktlinjer och därmed möjliggöra för fler etableringar. I t.ex. Göteborg har staden satsat på flera mobila street food-verksamheter.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Reservation anfördes av Cecilia Brinck m.fl. (M), Patrik Silverudd (L) och Karin Ernlund (C) enligt följande.

Att tillstyrka motion (2016:17) om riktlinjer för att möjliggöra för fler Food Bikes samt att därutöver anför följande:

Food bikes är, precis som Food trucks, ett välkommet tillskott i Stockholms gaturum. Trots det finns det idag byråkrati som hindrar matcyklarnas framväxt vilket är synd. I maj 2013 fattade trafik- och renhållningsnämnden beslut om en försöktverksamhet för Food Trucks. I ärendet konstaterar förvaltningen att ” Mobila försäljningsställen innebär ett försäljningsställe som inte är fast monterat på plats utan kan flyttas från platsen. För dessa krävs ett polistillstånd enligt ordningslagen för en viss angiven plats.” samt att det var ett hinder för att bedriva den typen av verksamhet. Den politiska viljan övervann dock byråkratin och försöket med Food trucks blev så lyckat att verksamheterna permanentades 2015 till stockholmarnas stora glädje.

Det är därför olyckligt att den politiska majoriteten i Stockholms stad nu anför samma argument i arbetet med Food Bikes. Matcyklarna fyller delvis en annan funktion än food trucks eftersom deras tillagningsmöjligheter är begränsade. Samtidigt tar de mindre plats, har mindre utsläpp och mer flexibla i sin verksamhet. Det är därför viktigt att även food bikes får rimliga verksamhetsförutsättningar, och att de bereds möjlighet att stå på en plats mer än en timme i taget. Försöket med Food Trucks visade att finns det politisk vilja så finns det också förutsättningar för att realisera även detta förslag. Vi vill därför att trafiknämnden får i uppdrag att ta fram ett regelverk för food bikes i Stockholms stad.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Lars Jilmstad m. fl. (M) och Peter Öberg (L), enligt följande.

Att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Bo Arkelsten m fl (M) Helen Jäderlund Eckardt (L), enligt följande.

Vi yrkade att nämnden skulle besluta att rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L), enligt följande.

1. Rekommendera kommunfullmäktige att tillstyrka motionen
2. Därutöver anförä följande

Vi stödjer förvaltningens positiva svar vad gäller food bikes. Enligt miljöförvaltningen är livsmedelsreglerna tydliga för ambulerande livsmedelsförsäljning och food bikes behöver inte hanteras annorlunda vad gäller hantering av livsmedel. Dock är det viktigt att spelreglerna är tydliga och varaktiga. Som företagare måste man veta vad som gäller idag och imorgon för tillstånd, parkeringskostnader och vilka platser man kan stå på och hur länge. Vi har tyvärr sett när förutsättningarna för food trucks ändrades drastiskt av majoriteten när parkeringsavgifterna höjdes med 150 %. Det blev ingen större vinst för staden men desto större förlust för de som drev verksamheterna, speciellt de mindre entreprenörerna som hade sin food truck som enda inkomstkälla. Att antalet begärda tillstånd minskade med nästan 40 % talar sitt tydliga spår.